

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

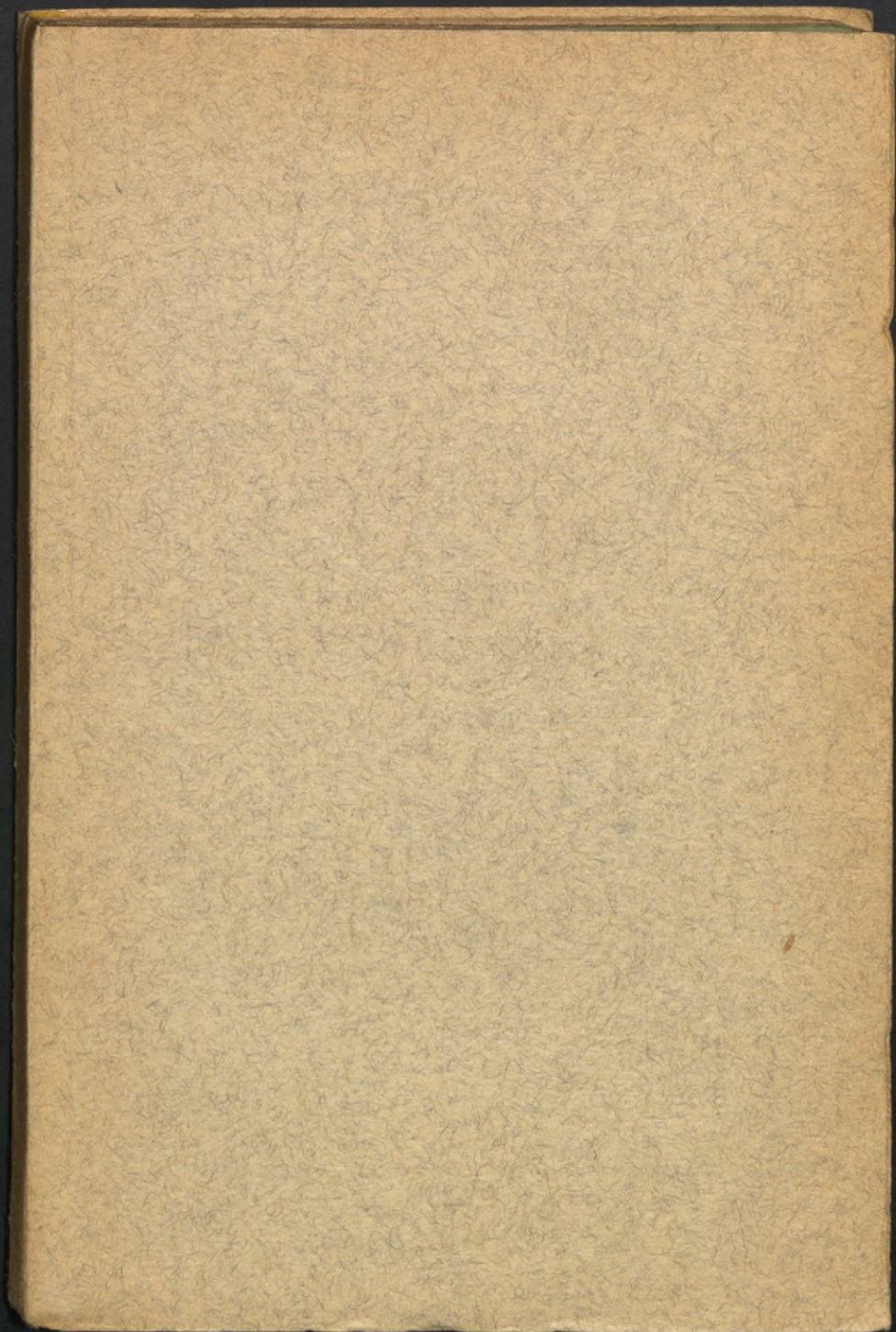
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

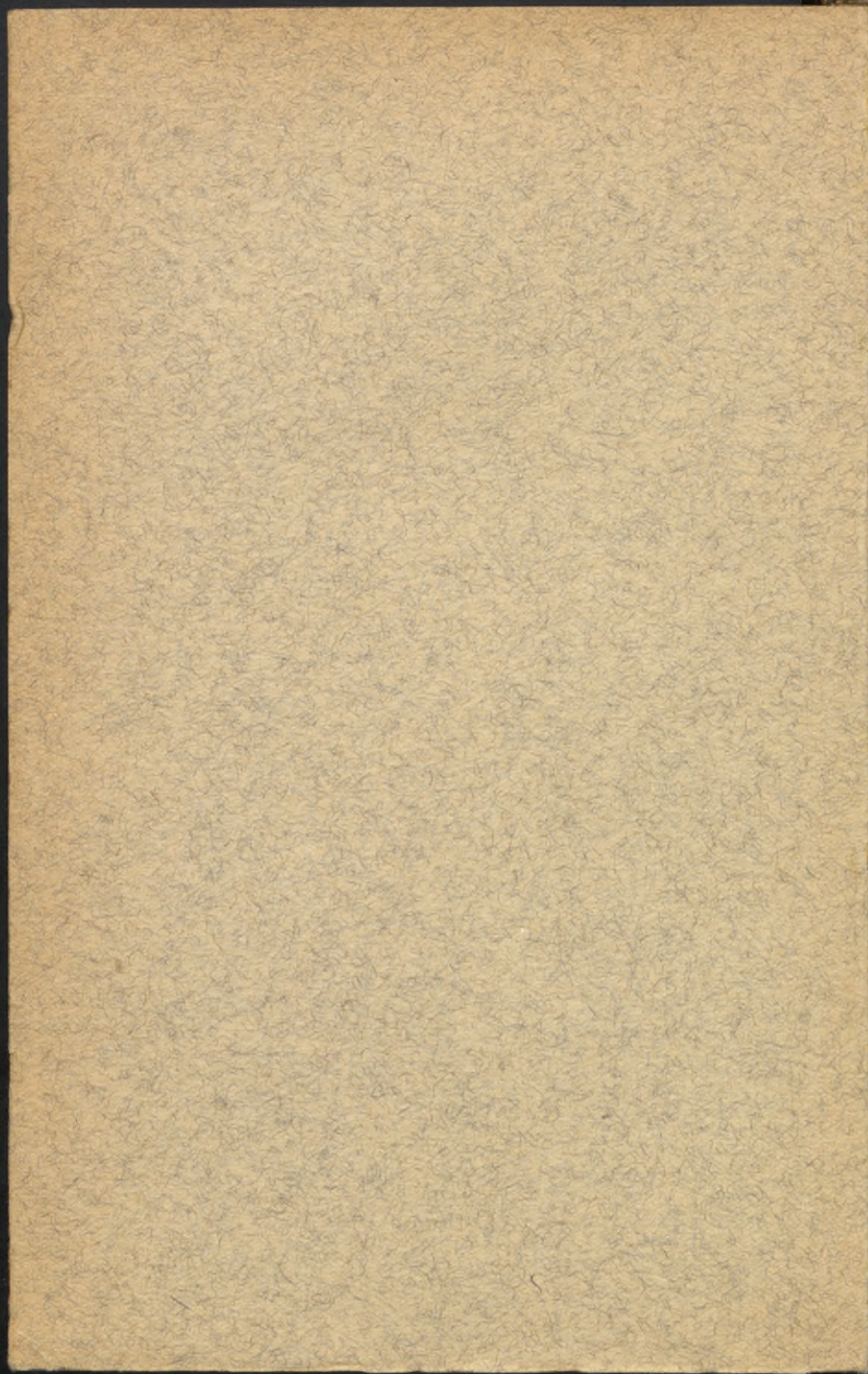
LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Häft. XI—XII.

*Litt.
Allm.*

HANDELS-TIDNINGENS

FÖLJETONSBIBLIOTEK.

FÖR

1882.

GUSTAF ADON

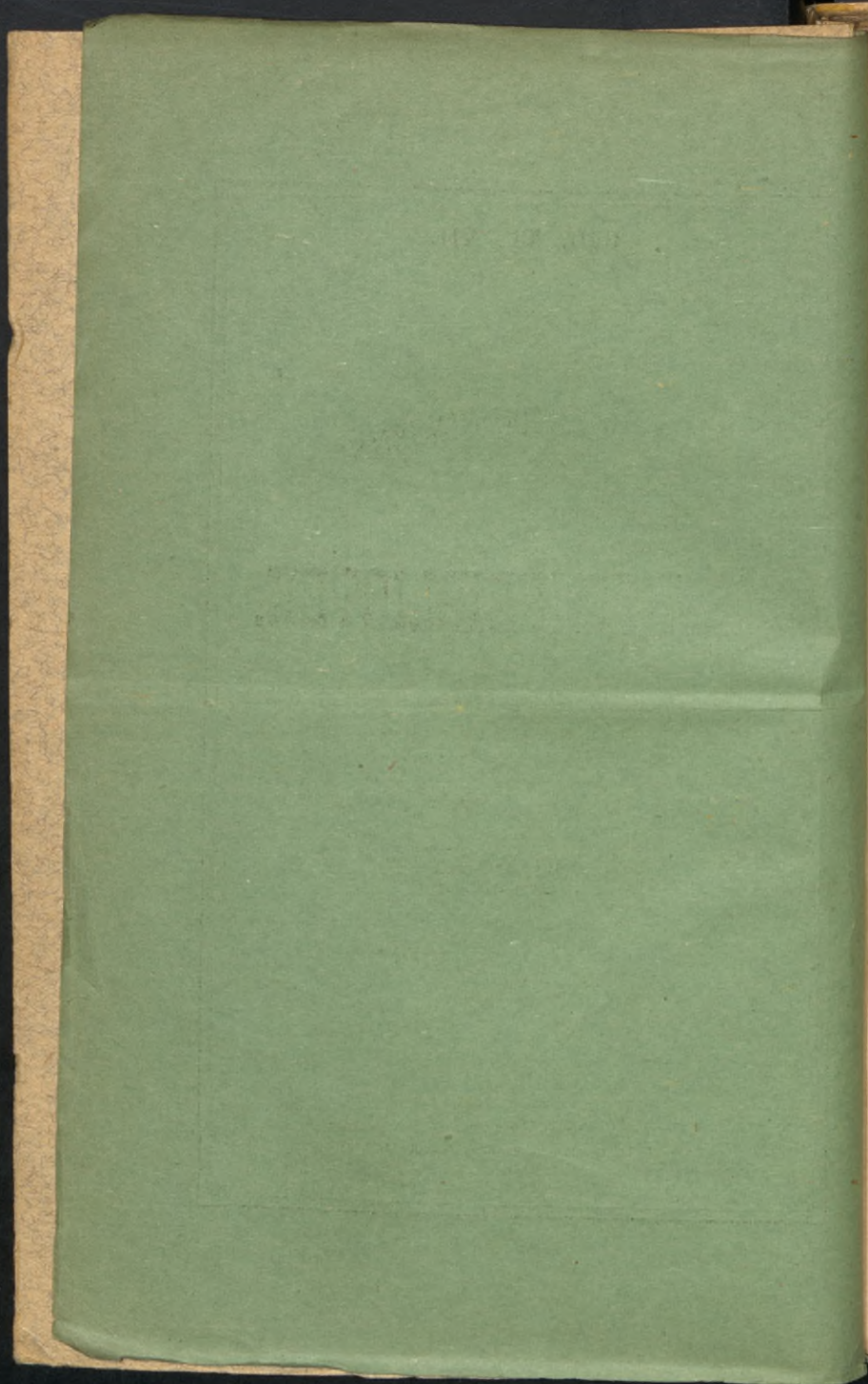
Göteborgs Handels- och Aktiebolag.

GÖTEBORG.

1882.

LAGER AF ULL- OCH LÄSKA VINER.

MARIA-KLOCKAN.

EN SÄGEN I SJU SÅNGER

AF

P. E. H.

GÖTEBORG.

GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS ARTIEBOLAGS TRYCKERI.

1882.

MARIA-KLOCKAR

1812

1812

1812

I.

“Mortuos plango“.

Innan tråden i vår sägen
hunnit sig till handling spinna,
må det anses ej ur vägen
sig att sagesmannen minna:
väktaren i stadens torn,
rik på sägen — halfglömd, forn.

Han var vorden grå och lutad
under lifslångt värf att ringa
hvarje qväll en dag var slutad,
hvarje nyfödd gryning bringa
medelst samma klockas slag
bud om åter börjad dag.

Led af slägte efter slägte
han med klockljud vigt vid mulden —
när en skymnings snöfall täckte
drifvan öfver nye kullen,
när från lönnen fågelsång
hördes sommardagen lång.

Mången moder, mången maka
hjerterqvalts, då klockan sade:
sonen komme ej till baka —
maken man i mulden lade.
Mången mö vid malmens ljud
önskat varda grafvens brud.

Visst har klockan dödligt sårat
sorgsna hjertan, då hon tonat,
dock — hon jemväl gladt och dårat
väckt förhoppning, skuld försonat,
bådat den ett åtrådt arf,
som af slikt ett kände tarf.

Ensam gubben stod i verlden,
visste nog så väl: hans klocka,
då han bars den sista färden,
skulle inga tårar locka,
båda blott en yngre bröd,
hvilken bidat gamlens död. —

Öfver hele staden nådde
gubbens synvidd. — Också hände,
någon månskensnatt förrådde
honom, hvad blott tvenne kände.
Dagens lif såg han i mjugg
ned igenom tornets glugg.

Nogsamt visste han förtälja
månget redan jordadt öde —
ty fick sjelf han ämnet välja,
dvaldes helst han bland de döde:
nedom tornet deras stad
lyfte korsprydd gafvelrad.

Torfvor täckte mest hvar hydda,
tak af sten bar en och annan —
bild af lefnadsvilkor flydda.
Dokomhöljd kring marmorpannan,
böjde mejslad ängel knä
nära gistet kors af trä.

Mossig grafhäll, hundraårig,
 låg med hörnet sjunket under
 mullen, midten repad färig;
 skolans piltar rasters stunder
 sedan ålder slagit kan
 öfver stenens glatta ban.

Desses namnlängd syntes skuren,
 halft igengrodd, i de lindar,
 hvilkas kronors, långs med muren,
 sakta sus för dygnets vindar
 liksom söfde tyst till ro
 slumraren i grafvens bo.

Kistlock multna — grafvar falla
 hopa, under stigar gömda. —
 Norr om kyrkan lågo alla
 öfvergifna, redan glömda.
 Här och der bland nässlor stod
 vallmon, röd som hjerteblod.

Der begrafvos deras leder,
 hvilka svigtat under striden,
 dödligt sårats, sjunkit neder,
 nesligt hädangått ur tiden.
 Miskund unnat dem ändå
 denna undanskymda vrå.

Likt en själ, som sig förbarmar,
 tornets murgrönsrefvor klängde
 ned och bredde sina armar
 öfver grafven, hvilken trängde
 tätt till murens dunkla skygd,
 liksom dolde hon sin blygd.

Aldrig torfvan varit ansad
af en mors, en systems händer,
aldrig af en dotters kransad.
Blott en ros från söderns länder
syntes fordom år från år
der i blomning hvarje vår.

Få blott visste, hvem som jordats
i den nästan glömda griften,
fast om denna mycket ordats
under tidens gångna skiften.
Tornets gamle troget bar
sagans sanning i förvar.

II.

Maria.

Enkans dotter, hon Maria,
nämndes fagrast bland sitt kön.
Likvisst hördes ingen fria:
Hon var arm som hon var skön.

Nitton år hon fyllt. Då hände
skeppets strandning i den vik,
som låg staden närmst, och lände
dit en främling, ung och rik.

Hur han visste vinna henne,
derom sägnen intet vet.
Må det ock förblifva tvenne
hjärtans döda hemlighet!

Daglig vandring långs med stranden
hade ej gällt hafvets våg.
Vid hvar stigens bugt i sanden
han en hydda skymta såg.

Året hade snart förflutit,
ännu dröjde han dock kvar. —
Döme de, som sjelfva njutit
kärlekslufva solskensdar!

III.

Skilsmessan.

Älskade! hösten, den kulne, är kommen,
 stormarne börjat på hafvet sin fejd...
 Hör du han klagar från strandkanten, lommen!
 Snart skall han lemna vår nordliga nejd.
 Tror du, han flyttar förutan sin maka?
 men om hon vingstäckts af jägarens lod,
 tror du då icke han ville försaka
 färden och låta för henne sitt blod?

Maria! skiljas är en dödlig lott.
 Att evigt ega tillhör gudar blott...
 Min egen flicka, låt ej kinden tåras!
 Jag kommer säkert åter, när det våras.

Älskade! slut mig ånyo i famnen,
 slut mig än närmre ditt trofasta bröst!...
 När du en vårqväll invaggar i hamnen,
 kanske ej mer du förnimmer min röst!...
 Se dock ej mörkt på din gråtande flicka,
 lif af din lifskraft och själ af din själ!...
 O, låt mig djupt i ditt öga få blicka...
 älskade, kyss mig... o, kyss mig, farväl!

Maria! tanken jemnt skall gästa dig.
 Må du i bönen ständigt minnas mig!
 Ty bättre skydd ha icke jordens söner
 än rena qvinnohjertans fromma böner.

Älskade! o, hvilken tröst du mig bringar!
Bönen skall ingjuta hopp i min håg,
bönen skall flyga på senstarka vingar,
följa din färd öfver villande våg,
vandra bredvid dig der ute i världen...
Älskade! tröstfullt mot våren jag ser:
då skall du vända till baka från färden.
Aldrig... o, aldrig du lemnar mig mer!

Maria! solen släcker snart sitt bloss —
den nästa stunden tillhör icke oss.
Vi måste skiljas ... tro på mig och hoppas!
Maria, gråt ej!... Snart till vår det knoppas.

IV.

Tornväktaren förtäljer.

Jag minnes grannt, fast många år
 ha lycktat sedan dess sitt lopp,
 den qvällen, då hon kom dit opp;
 han aldrig ur mitt minne går.

Igenom murens glugg hon såg:
 der syntes under aftonskyn
 en seglare vid hafvets bryn,
 allt längre flög han ut åt våg.

Han förde hennes kärlek bort.
 En tår för kinden sakta rann,
 som röd af aftonrodnan brann —
 hvad lifvets glädje dock är kort!

Så stod hon tyst. När vesterns rand
 förbleknat och en stjernas blick
 föll genom gluggen, först hon gick
 och tryckte till farväl min hand.

Då hennes sista steg jag hört,
 en ton klang klagande och ren
 från klockan — då fanns endast *en* —,
 fast ingen hand vid brädden rört.

Slikt varsel bådär aldrig godt,
det visste jag nu allt för väl
och kände i min egen själ,
som sjelf en hjertesorg jag fått.

Ty ingen kunde flickan se
och icke önska detta barn,
så fritt från flärd och syndens skarn,
ett lif, som måste lyckligt le.

Men bäst är alltid hvad som sker —
dock aldrig denne qväll jag glömt
och stundom liksom halft jag drömt,
vid murens glugg jag flickan ser.

V.

Korset.

Hur ängsligt skrida icke dagens timmar,
 och hvarje natt mig bringar nya qval.
 Den ena stjernan efter andra glimmar
 igenom rutan. Mina suckars tal
 de tälja icke. Hvad rör dem ett hjerta!
 De vandra skyhögt öfver jordens smärta.

Och dock hvarenda natt med samma frågor
 jag blickar upp till deras bleka sken:
 hvar finnes vännen väl på fjerran vågor?
 har han förgätit sin Maria re'n?
 är kanske allt mitt framtidshopp begrafvet
 i djupet af det offerlystna hafvet?

Är offer nödigt?... Har jag då ej offrat
 åt pligtens stränga bud min lefnads vår?
 Har icke jag mitt hjertas kärlek sofrat
 i qväfda suckars tal, i hämmad tår?...
 Förlåt, o fader, barnet, hvilket smädar!
 Det hjerta, som förtviflar, lättast hädar.

Var väl hans kärlek blott ett flyktigt tycke,
 ett villsamt irrsken i passionens natt?
 Var all hans ömhet blott ett ytligt smycke,
 af stundens känslor lösligt samman satt?...
 O nej, han verkligt älskat sin Maria
 med styrkan af sin själ, den manligt fria.

Men kanske, listigt dårad, nu han drömmer
 i någon annan, mera fager famn
 och, lik den brudgum trollen fångat, glömmer
 sitt flydda lif, sin öfvergifnas namn?...
 Dock han skall vakna, han skall minnas åter
 sin trogna flicka, hvilken tröstlös gråter.

Törhända ock han nödgats mig försaka
 för bördens, guldets eller ärans kraf?
 Hos mannen står dock kärleken till baka:
 han är sitt ryktes och sin vinnings slaf.
 I hydda som i slott är hvarje qvinna,
 hvars hjerta älskar, kärlekens slafvinna.

Hur mången osedd tår har icke runnit
 på denne duk i qvällens tysta stund!
 Han snart är färdig; korsets trä jag hunnit
 — det skimrar skönt på nattsvart sammetsgrund,
 nu stå mig åter törnekronans taggar...
 O, hvilken kvalfull oro hjertat aggar!

Det är min offerskänk, mitt löftes gåfva
 till samma altar, der en gång jag stod
 i barnens ring och hördes öppet lofva
 att stadigt tro på Kristi dyra blod.
 Må gåfvan ej försmås: med ödmjukt sinne
 jag egnar henne till ett hopp, ett minne.

O, säkert han ej vredgas, fast hans skänker
 till sammet vandlats och till silfvertråd.
 Från korsets stam min halsked återblänker;
 mitt armband skimrar än i duk och våd.
 Vid hvarje styng, jag sena stunder sömmat,
 mitt hjerta ömsom tröstats, ömsom ömmat.

— Min tinning värker. Pannan vill jag luta
mot rutan, hennes kyla bringar bot...
Om några qvällar skall jag korset sluta
och sy de hemska benen vid dess fot.
Jag minnes ej, hur det är tolkadt blifvet...
Tar korset aldrig slut i detta lifvet?

VI.

Vakan.

(Otteringning höres).

Maria.

Klämta klocka, klämta,
 klämta djupa slag!
 Brudgummen skall hemta
 bruden sin i dag.

Klämta klocka, klämta,
 klämta klar och gäll!
 Brudgummen skall hemta
 bruden sin i qväll...

(Morgonsolen faller in).

* * *

Barnårens blida,
 brokiga drömmar
 snart på den förste
 strålen af solen
 glida till hyddans
 hemsökte härd.

Vänligt de vira
 kransen af vallmor
 tätt kring den trötta
 slumrerskans tinning.

Däfven af daggen,
drupen i natten.
Brännande smärtan
svalkar han skönt.

Drömbilder draga,
dårande, fagra,
fram i ett skiftrikt,
fängslande följe...

Vännen vändt åter,
vinkar från stranden.
Brudkronan passar
präktigt till pannan,
bryter behagfullt
blekheten af.

Fartygen flagga —
honom hon följer.
Vänliga vågor
vagga från land.
Skönaste stränder
stiga ur hafvet,
bjuda de begge
fästa sitt bo.

Vajande palmer
vifta till välkomst.
Fogelsång fyller
lundar och fält.
Klaraste källsprång
qvälla ur klippan.
Guldgula frukter
glänsa på gren.

Blommorna bära
brinnande färger.
Fagrare fladdra
fjärilar dock.
Vårlyumma vindar,
mätta af vällukt,
väcka blott skogens
saktaste sus...

Drömbilder skifta. —
Solljuset spelar
lekfullt på ungmöns
lossnade lock.

VII.

Maria-klockan.

(Tornväktaren förtäljer).

Medan munkar ännu drogo kring med rökverk och
 relik
 för att signa vårens såning, göra höstens äring rik,
 kyrkan stod med röda murar som i dag på helgad
 grund.
 Höga hymner, viraks skyar stego upp från korets
 rund.

Skeppen skygde tio altar; tornet talde klockor fem,
 alla döpta. Nu fins öfrig denna enda blott af dem.
 Fyra sekler hon har sjungit Herrens lof, ty hen-
 nes år
 står på kanten, fast dess tydning för en olärd man
 är svår.

När som klockerånet skedde, lätos endast tvenne
 qvar,
 Denna ena samt en syster, hvilken hennes års-
 barn var.
 Dock i detta sekels början dömdes hon till ensam
 sång:
 systemn hade gått ur tiden — sagan derom ej är
 lång.

Tvenne ryska krigsskepp syntes kryssa utanför
 vår kust.
 Ryktet spred sig snart, att dessa röjt till strand-
 hugg synbar lust.

Liksom fordom sattes vakter högst på hvarje vård-
bergs topp.

Vid ett hot af nattlig fara skulle kasar tändas opp.

Höstens natt var mörk och måntom, fylld af fjerran
brännings brus.

Staden sof. Från något fönster lyste dock ett ens-
ligt ljus —

kanske sorgen vid en dödsbädd der sin trogna vaka
höll,

kanske vaxljus' matta skimmer på en scen af kär-
lek föll.

Stödd mot kopparluren stod jag, såg på stadens
skugglif ned.

Plötsligt lågar upp en vårdkas långt i fjerran sun-
nanled.

Snart en andre, så en tredje tända sig långs skä-
rens rand,

Speglande i mörka vågor sina eldars röda brand.

Ryssen landat. Dofva klämtslog fylla natten med
sitt ljud,

bringande den väckte staden farans orofulla bud.

Ljussken flämta. Mellan hvarje klämtslog höras
sorl och gny.

Mödrars jämmer, barnens qvidan stiga upp mot
kolmörk sky.

Ej förblef jag länge ensam: flockar komma, floc-
kar gå.

Klockan icke längre klämtar, rastlöst ringa begge
två.

Ängsligt kalla deras toner man ur huse rundt i
nejd —

„röde hanen“ flaxar gerna arla efter nattlig fejd.

Plötsligt likt ett varsel sjunker malmens tonfall.
 Till sin längd
 hade ena klockan remnat, vådligt öfver axeln
 svängd. —
 Ryssen gjorde likväl icke någon landgång denna
 natt,
 nöjd att i en båthamn hafva eld på några skutor
 satt.

Årtal efter egde tornet denna gamla klockan blott.
 Aldrig utan sorg jag täljer, huru vi den andra
 fått.
 Hon Mariaklockan kallas, fattigklockan äfvenväl,
 ty hon ringer fritt, när Herren tagit bort en nöd-
 stälds själ.

Eljest skall det stå i böcker, att den inskrift, som
 hon bär,
 är en bön om nåd och miskund, stäld till Jesu
 moder kär.
 Hon är icke stöpt här hemma, kommen från ett
 fjerran land,
 det skall också stå att läsa allra närmast bräddens
 rand.

Norr om staden, högt bland bergen, ligger en de
 dödas gård
 utan skyddsmur, utan skugga, utan blommor, utan
 vård.
 Der begrafvas lagens offer jemte dem, som spillt
 sitt lif —
 lasten, nöden, vild förtviflan, sviken ungmö, gäck-
 kadt vif.

Yngsta grafven var Marias — ung och skön och
 fridlös dö! —

Kullen utan grässvål gömdes redan under drivvans
 snö,
 när en morgon ensam syntes vandra öfver stadens
 torg
 främlingen, den fjerran farne, sänkt i stum och
 kufvad sorg.

Veckor gingo. Denna klocka han åt stadens kyrka
 gaf,
 köpte därför sin Maria under tornets fot en graf.
 När i invigd jord man sänkte qvällens timme hen-
 nes stoft,
 ljud för förste gången klockan under stjernesålladt
 loft.

Sedan for han strax sin färde. Aldrig någonsin
 man hört,
 hur hans framtid sig gestaltat, hvart hans öde ho-
 nom fört,
 lika litet som man erfor, hvi han dröjt i tvenne
 år. —
 Länge kom en ros till grafven, visst som svalan,
 hvarje vår.

Hon, den arma, först i döden fann ett sargadt
 hjertas frid.
 Då föll slöjan, hvilken skymde själen hennes si-
 sta tid.
 Moderlös, hon ej förmådde längre mot en fram-
 tid se.
 Svala böljor snart sig slöto öfver hennes hjertas ve.

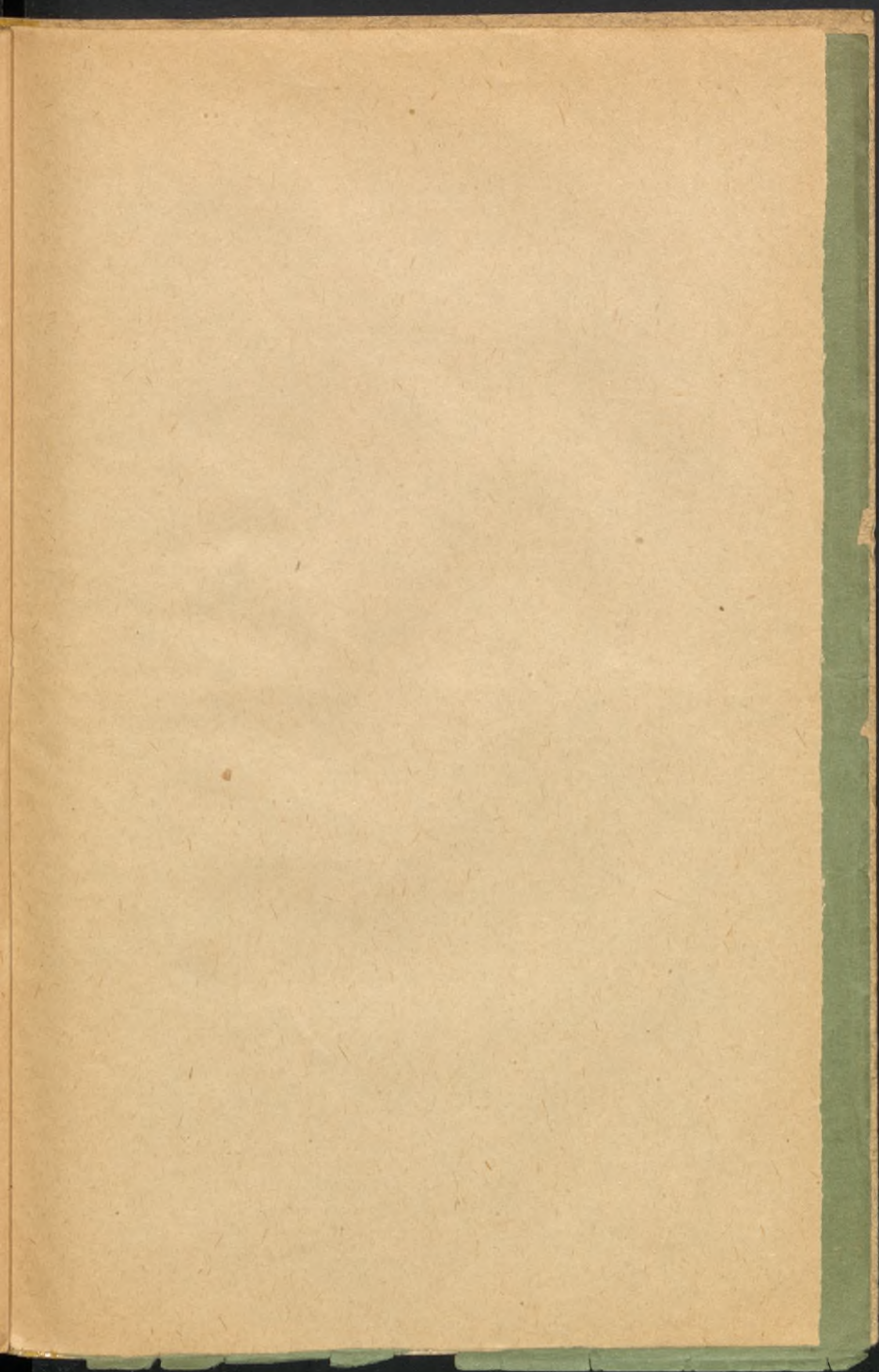

Tornets gamle länge hvilat. Sägnens graf har in-
gen ros.

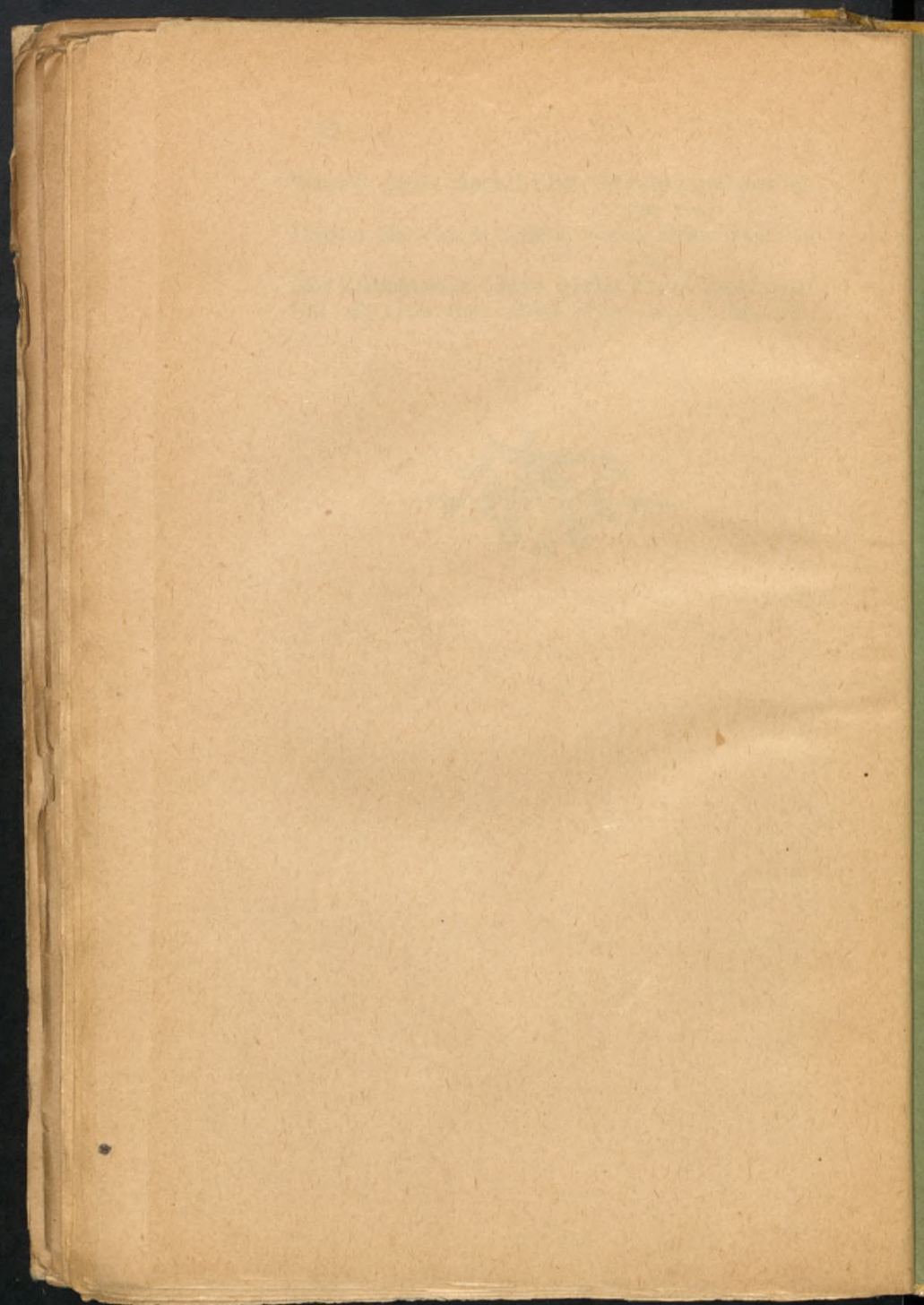
Lindars täta rad är rotfäld, muren sedan långt sin
kos.

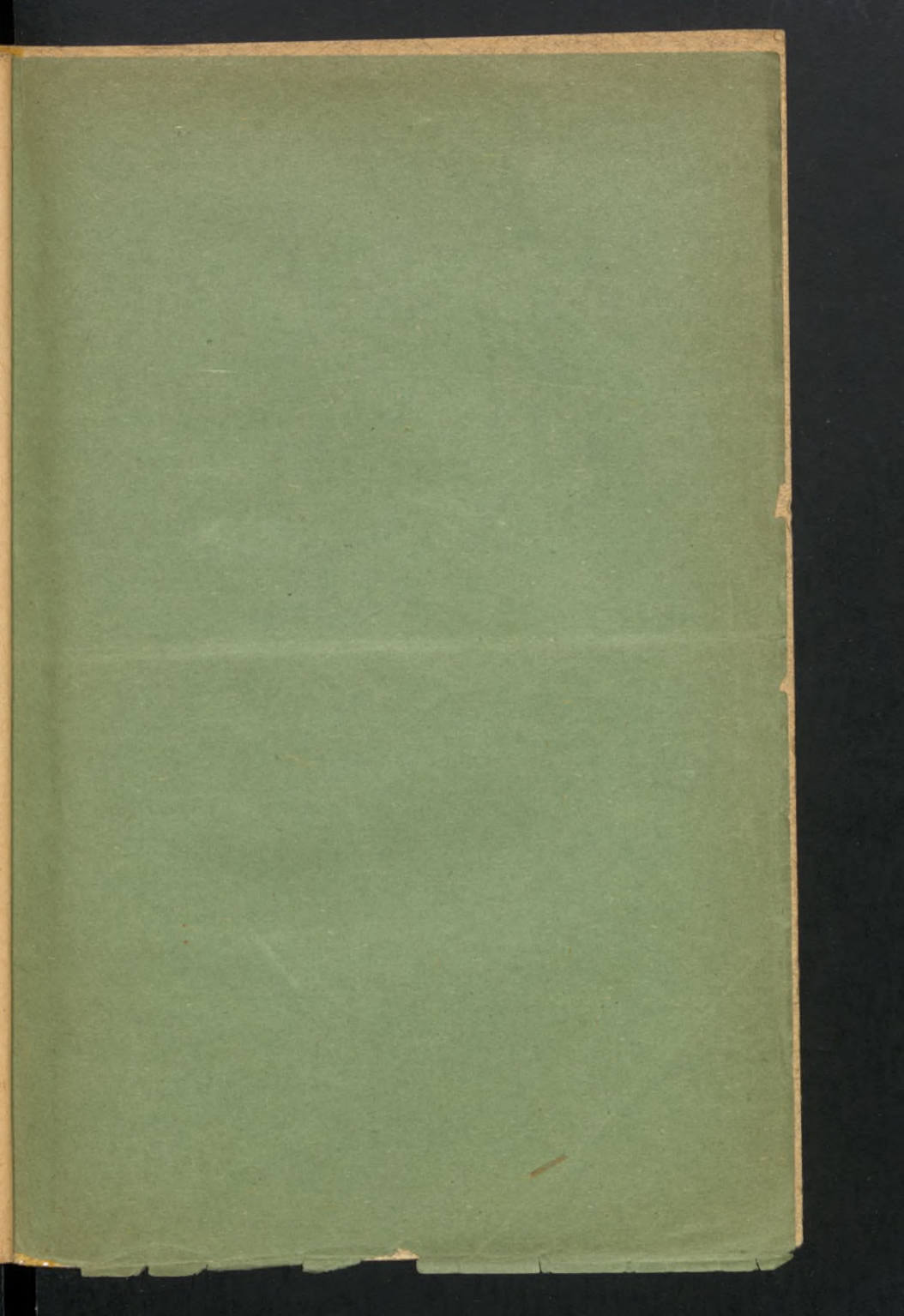
Men Mariaklockan ringer ljufligt hvarje årets qväll
frid och hvila efter mödan öfver stadens låga tjäll.

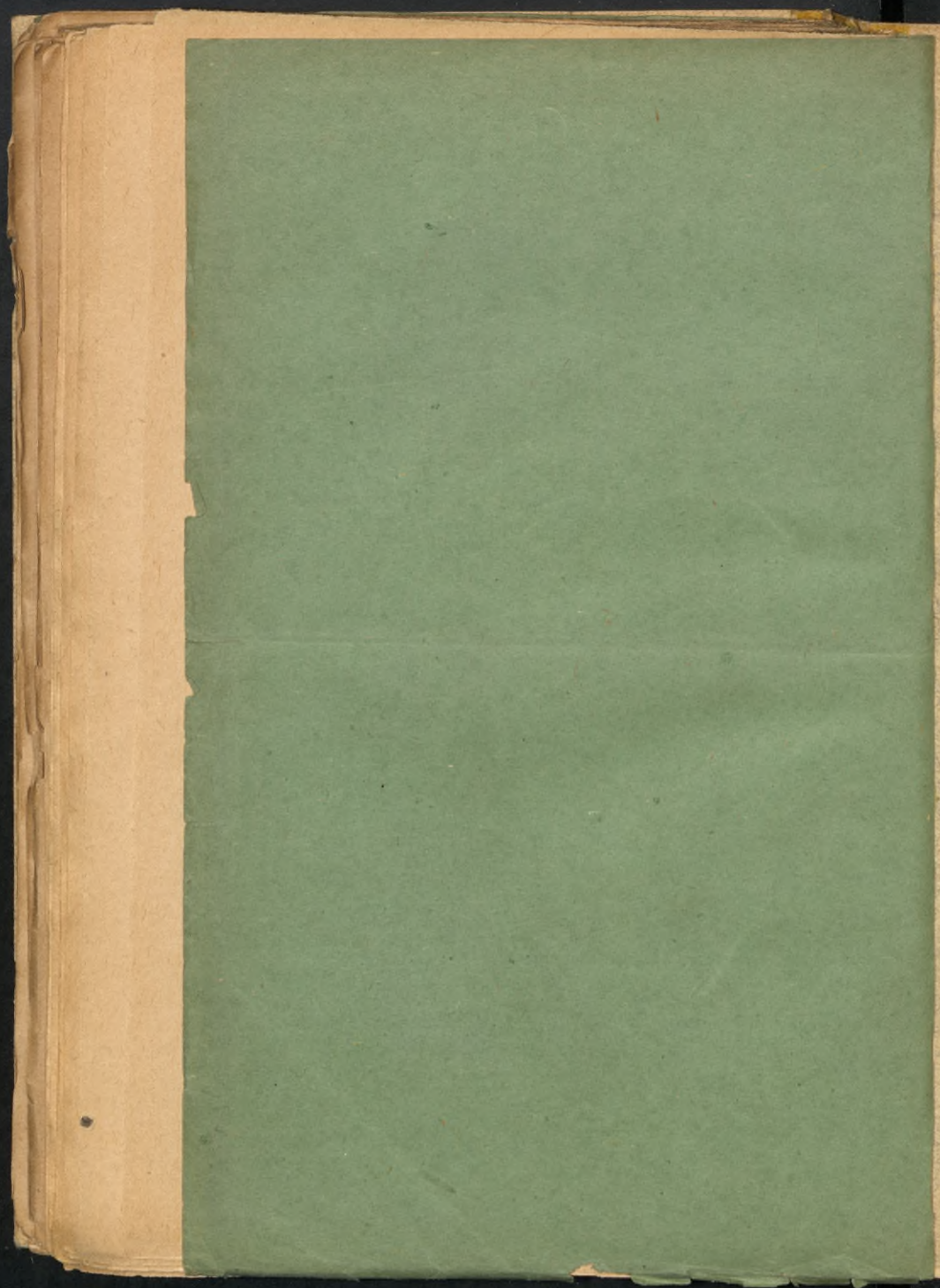

1001850714

